مُرودی بر سفر اولین‌ورود شکن ترین ناوگروه نیروی دریایی ارتش

ناوگروه ۸۶

بازگشت از سفر دور دنیا به قلب جهان

«ناوگروه ۸۶» نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران پس از هفت ماه در باورندی و طی کردن مسیر کامل ۳۶۰ درجه‌ای به دور کره زمین و نمایش اقتدار نظامی، علمی و فنی ایران اسلامی به کشور بازگشت. «جوان» در گزارشی پس از مرور تاریخچه مأموریت‌های نداجا در آب‌های آزاد به بررسی ابعاد راهبردی و جنبه‌های مختلف سفر این ناوگروه پرداخته است.

ناو رزمی و بومی سهند در حال عبور از مقابل جایگاه ریاست جمهوری روسیه در رژه دریایی سنت پترزبورگ

۱ دزدی دریایی در عصر مدرن

آغاز حضور ناوگروه‌های ایرانی در آب‌های آزاد به حدود ۱۳ سال پیش بازمی‌گردد که هدف آن برقراری امنیت ناوگان تجاری ایران در آب‌های منطقه حساس خلیج عدن بود.

تا پیش از آن، فعالیت‌های عملیاتی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به آب‌های سرزمینی کشورمان محدود می‌شد و تنها سفرهای آموزشی در محدوده شمال اقیانوس هند با حضور در بنادر کشورهای همجوار مانند هند به انجام رسیده بود، اما با اجرای این سفرهای دور و دراز به تنگه باب‌المندب و خلیج عدن، نیروی دریایی ارتش بارها و بارها به مناطقی در ۲هزار و ۸۰۰ تا ۳هزار کیلومتری پایگاه‌های اصلی خود رهسپار شد و اقتدار دریایی ایران و آماده به کار نگه داشتن و بهینه‌سازی و ارتقای شناورهای رزمی این نیرو را در تحریم همه‌جانبه کشورهای سازنده تجهیزات آن به رخ جهانیان کشید.

انتقال حدود ۱۲ میلیون بشکه نفت خام کشورهای اویک و غیراویک از مسیر تنگه باب‌المندب و سواحل کشور سومالی به طرف قاره اروپا و امریکا و تردد بیش از ۴۰ درصد صادرات گاز مایع (LNG) قاره آسیا در منطقه نامن تنگه باب‌المندب انجام می‌گیرد، همچنین تردد سالانه بیش از ۵ هزار کشتی که عمدتاً حامل کالاهای صادراتی و وارداتی هستند از مسیر مذکور مهم‌ترین دلایل اهمیت امن بودن تنگه راهبردی باب‌المندب است.

امروزه در دنیا بیش از ۹۵ درصد تجارت از طریق دریاها صورت می‌گیرد و دزدان دریایی برای ۲۰ هزار تانکر و کشتی تجاری که سالانه از این مسیر عبور می‌کنند مشکلات زیادی ایجاد می‌کنند، در نتیجه برای تأمین امنیت خطوط کشتیرانی مرتبط با منافع کشور و حتی سایر کشورها ۸۹ ناوگروه به مأموریت اعزام شده و نزدیک ۵ هزار کشتی تحت حفاظت (اسکورت) قرار گرفته و نزدیک ۲۸۰ مورد در گیری با دزدان دریایی به وقوع پیوسته و چندین بار هم کشتی‌های تصرف‌شده توسط دزدان دریایی به دست دلاورمردان نداجا آزادسازی شده است.

جالب اینکه در حالی که سینمای کشورمان همواره مشغول سیاه‌نمایی از کشور با فیلم‌هایی هر روز ضعیف‌تر از دیروز است، امریکایی‌ها یکی از عملیات‌های متهورانه نکاوران نداجا در خلیج عدن را در قالب یک فیلم هالیوودی به اسم خود سند زدند، در حالی که در میدان عمل بارها به درخواست امداد کشتی‌های مورد حمله قرار گرفته بی‌توجهی کرده و کشتی‌های نظامی ایران و بعضاً سایر کشورها به کمک موارد مورد اشاره و حتی کشتی‌های تجاری امریکایی رفته‌اند.

۲ دشواری سفر در آب‌های آزاد

از نظر شرایط جغرافیایی عمق آب در خلیج عدن بیش از ۳ هزار متر است که شش ماه از سال را با بادهای شدیدی سپری می‌کند. وزیدن این بادها باعث به وجود آمدن موج‌هایی با ارتفاع بیش از ۱۰ متر می‌شود. همین پدیده طبیعی موجب می‌شود ارتفاع زیادی از بدنه کشتی‌ها زیر آب قرار بگیرد که کار را برای آنها سخت می‌کند. از سوی دیگر، این بادها باعث می‌شوند کشتی‌ها همواره تا حدود ۲۵ درجه در آب به سمت چپ و راست متمایل شوند و کشتی‌هایی که تحمل این شرایط را دارند، از ویژگی‌های برتری در شناوری و حفظ تعادل برخوردارند. در نتیجه دریانوردی ناوها و ناوشکن‌های یک نیرو در آب‌های بین‌المللی و دوردست و با فاصله چندین هزار کیلومتری از سرزمین اصلی، بیانگر عقبه قوی علمی و دانش بالای آن کشور است که جهانیان در بی مشاهده ناوگان شناورهای ایران یقیناً به توانایی‌های ایرانیان در ابعاد دفاعی پی می‌برند و «هم‌دلی انقلابی» به تجهیزات دریایی کشورمان را با چشمان خود خواهند دید.

در واقع اگر کشوری به تمام زوایای فنی و عملکردی شناورهای خود مسلط نباشد، توان به کارگیری آنها را در آب‌های ساحلی خود نیز به خوبی نخواهد داشت، چه رسد به اینکه آنها را به فواصل چندین هزار کیلومتری و برای چندین ماه اعزام کند، همچنین اگر نتوان ارتقای تجهیزات آنها را با ساخته‌های بومی خود و ادوات و تسلیحات به‌روز نداشته باشد، در عرصه نبرد فناورانه (تکنولوژیک) دریایی امروز نیز حرفی برای گفتن نخواهد داشت، بنابراین پرواضح است که اعزام ناوگروه‌های مختلف نداجا از شناورهای قدیمی و جدید سطحی و زیرسطحی به آب‌های دوردست، برای حفظ منافع کشور، دارای چه پیام‌هایی است.

۳ اهمیت راهبردی دریا برای توسعه کشور

گذشته از مسائل مورد اشاره که جبراً حضور ایران در دریاهای آزاد را رقم زده و با اشاره فرماندهی معظم کل قوا سطح نیروی دریایی را به سطحی راهبردی ارتقا داد، اساساً دریا و فواید آن فرصتی بزرگ و راهبردی برای همکاری با دوستان، حفظ منافع ملی، افزایش امتدادهای عمقی و امکان افزایش تولید ملی در اختیار قرار می‌دهد.

استفاده از دریا و کنترل آن تضمین کننده تولید چرخه‌هایی است که ضمن فعال‌سازی ظرفیت‌های ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک هر کشور دارای مرزهای دریایی، منزلت منطقه‌ای و جهانی ایجاد کرده و موجب شکل گرفتن زنجیره‌هایی می‌شود که قدرت، ثروت، تسلط و منزلت به واسطه آن افزایش می‌یابد. دریا نه تنها فرصت روندسازی و تأثیرگذاری جهانی را در اختیار قرار می‌دهد بلکه حضور در عرصه‌هایی را میسر می‌کند که به واسطه آن نوعی امنیت مرزی مصون از تجاوز را از طریق برقراری امنیت در مناطق دریایی تحت حاکمیت، دریاهای مجاور و حضور اثربخش در مناطق دریایی مورد علاقه عرضه می‌دارد.

تاریخ گواه آن است که حضور در دریا و بهره‌گیری از منافع آن متناسب با وزن ژئوپلیتیک کشورها مزیت‌های تمدن‌سازی را با ایجاد فاصله چند قرنی در اختیار کشورهایی قرار داده است که توانسته‌اند زیست خود را با دریا پیوند بزنند و همه حوزه‌های اقتصاد، فرهنگ، سیاست، دفاع، امنیت و جامعه را در نسبتی معنی‌دار با دریا قرار دهند و دریا مهم‌ترین درگاه ارتباطی آنان با جهان قرار گرفته است.

جمهوری اسلامی ایران با برخورداری از سه حوزه ژئوپلیتیک دریایی مهم شامل خلیج‌فارس، شمال اقیانوس هند و دریای کاسپی (خزر)، ۱۵ همسایه که با ۸۰ درصد آنها مرز دریایی دارد، قرار گرفتن در منطقه ژئوپلیتیکی قلب زمین عمیر حاضر (هارتلند)، قرار گرفتن در کانون انرژی جهان، تسلط بر تنگه هرمز به عنوان تنگه راهبردی انرژی جهان، قرار گرفتن در موقعیت نسبتاً نزدیک به خط استوا، دسترسی بلافاصله و بی‌واسطه به اقیانوس‌ها و دریاهای آزاد جهان، مجاورت با خطوط مواصلاتی راهبردی تجارت جهانی شرق به غرب که از طریق شمال اقیانوس هند در جریان است و موقعیت گذرگاهی متحم‌به‌فرد تلفیقی در زمین، دریا و هوا کشوری دریایی است که این موضوع فرصتی مناسب برای توسعه گفتمان اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، دفاعی و امنیتی را با تمرکز بر دریا و شهرهای بندری برای تأثیرگذاری جهانی و پیوند زدن منافع و امنیت جمعی به منافع ملی برای شکوفایی اقتصادی و پیشرفت از طریق برقراری امنیت و صلح پایدار فراهم می‌کند.

نیروی دریایی به عنوان مظهر اقتدار ملت در دریا مکلف به ایجاد ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی است که تضمین‌کننده برقراری امنیت و صلح پایدار از طریق حضور اثربخش در دریا و ایجاد بازدارندگی باشد و بتواند مسئولیت خود را برای دستیابی به امنیت ملی در مناطق دریایی تحت حاکمیت، امنیت جمعی منطقه‌ای در دریا و مشارکت در برقراری امنیت دریایی در ابعاد جهانی اجرا کند. در این فرایند تجهیزات در کنار نیروی انسانی کارآمد نقش اساسی برای نمایش اقتدار در دریا، ایجاد بازدارندگی قابل وثوق و برقراری امنیت ایفا می‌کند. در نتیجه الزامات فوق، یکی از مؤلفه‌های نیروهای دریایی برای ارتقای اثربخشی در دریانوردی و عملیات نظامی در هر نقطه از جهان است. این امر سبب شد رفته‌رفته مأموریت‌های نیروی دریایی ارتش وسعت فرامنطقه‌ای پیدا کند و ناوگروه‌های ارتش به سایر دریاها و اقیانوس‌ها قدم بگذارند.

۴ اولین ناوگروه‌ها در اقیانوس‌ها

در راستای تقویت جنبه بین‌المللی مأموریت‌های نداجا با پهلوگیری در ۲۰ بندر مختلف خارجی به میزان بیش از ۱۰۰ مرتبه عبور از تنگه‌ها و کانال‌های مهم مانند تنگه مالاکا، کانال سوئز و حضور در شرق دریای مدیترانه، کانال مانش در قلب اروپای غربی و حضور در اقیانوس هند، اطلس جنوبی و شمالی و حالا با سفر ناوگروه ۸۶ برای اولین بار حضور در اقیانوس آرام دنبال شده است. در این بین چندین مأموریت شاخص وجود دارد که به صورت کوتاه مرور می‌شود.

جالب اینکه در این میان برخورد با ناوگان دریایی امریکا و نیز نیروی دریایی رژیم اشغالگر قدس هم به وقوع پیوسته که با برخوردهای لفظی و مقتدرانه فرماندهان ناوگروه‌های ایرانی به سرانجام رسیده است. ناوگروه ۱۲ نیروی دریایی ارتش متشکل از ناو رزمی الوند و ناو پشتیبانی خارگ در بهمن ۱۳۸۹ راهی مأموریت شد و برای اولین بار با رفتن به شمال دریای سرخ و توقف کوتاهی در جده، در بحبوحه بیداری اسلامی در شمال آفریقا از کانال بسیار مهم سوئز که کنترل آن در دست مصر است، عبور کرد و وارد دریای مدیترانه شد. این ناوگروه در حالی که تازه دوره‌های سیاه جنگ خاتمان‌سوز داخلی سوریه بلند می‌شد، در بندر لاذقیه پهلو گرفت. این سفر برای رژیم‌صهیونیستی گران تمام شد و سعی داشت برای این ناوگروه مشکلاتی ایجاد کند که با اقتدار ناوگان دریایی ارتش نتوانست کاری از پیش ببرد.

ناوگروه ۲۴ متشکل از ناوشکن سیلان و ناو لجستیک خارگ هم که در اوایل بهمن ۱۳۹۱ عازم مأموریت شد، با عبور از اقیانوس هند، خلیج بنگال، تنگه مالاکا و دریای چین، با عبور از حاشیه اقیانوس آرام و پس از طی ۱۳ هزار کیلومتر و ۴۰ روز دریانوردی در این مأموریت، در بندر زانگ زیانگ ناوگان دریای جنوبی چین پهلو گرفت و در مسیر بازگشت نیز این ناوگروه برای اولین بار در بندر کلمبوی سریلانکا توقف داشت. ناوگروه ۳۳ در اواخر سال ۱۳۹۳ هم هرچند مسیر کمتری را طی کرد اما عبور از خط استوا و پهلوگیری در جاکارتا، پایتخت اندونزی از شاخصه‌های مأموریت آن بود.

ناوگروه ۴۴ که مأموریت آن در مهر ۱۳۹۵ آغاز شد و ۴۵ روز به طول انجامید هم یک خط‌شکنی دیگر داشت و پس از پهلوگیری در بندر دارالسلام در کشور تانزانیا در شرق آفریقا، به بندر دوربان در کشور آفریقای جنوبی رفت و به حاشیه اقیانوس اطلس رسید.

بروز مشکل فنی برای شناور تدارکاتی بوشهر که ناو رزمی الوند را در این سفر همراهی می‌کرد به عنوان تنها مورد فنی در کل این ۱۳ سال که سبب شد تا نیاز به تعمیرات در همان محل به وجود بیاید از وجوه این مأموریت است. متخصصان نیروی دریایی ارتش در کمتر از سه هفته با تعمیر ناو تدارکاتی (لجستیکی) بوشهر مشکل را رفع و مقدمات بازگشت ناوگروه از مأموریت را فراهم کنند.

ناوگروه ۶۶ هم در بهمن ۱۳۹۸ راهی مأموریت به سمت تنگه مالاکا و دریاهای شرقی شد و در این راستا در جاکارتا پایتخت اندونزی پهلو گرفت.

در دو سفر از ناوگروه‌های نیروی دریایی ارتش، زیردریایی‌های سنگین رده طارق این نیرو هم در کنار شناورها به مأموریت اعزام شد.

مسیر طی شده توسط ناوگروه ۷۵ در رفت و برگشت (منبع: خراسان)

ناوبندر مکران با عرشه بزرگ پروازی برای بالگردها

ناوگروه ۷۵ و تحسین فرماندهی کل قوا

۵ شاخص‌ترین مأموریت بین‌المللی نیروی دریایی ارتش که در واقع به عنوان یکی از مقدمات مهم مأموریت تاریخی ناوگروه ۸۶ هم قابل مطرح کردن است، مربوط به ناوگروه ۷۵ در سال ۱۴۰۰ است.

این ناوگروه در پی دعوت رسمی روسیه با طی مسافت بیش از ۴۵ هزار کیلومتر در ۱۳۳ روز از بندرعباس به بندر سنت‌پترزبورگ در آن کشور رفت. در این مأموریت ناو رزمی سهند که ساخت کارخانجات نداجا در جنوب است به همراه ناوبندر مکران که آن هم توسط نیروی دریایی ارتش از روی یک شناور نفتکش توسعه یافته است، اولین سفر شناورهای نظامی ایران به اقیانوس اطلس را رقم زد و توان علمی و فنی متخصصان نداجا در ساخت شناور رزمی با قابلیت عملیاتی در محیط بسیار سخت و خشن اقیانوس را به همگان نشان داد.

این ناوگروه با عبور از جنوب آفریقا ابتدا وارد اقیانوس اطلس جنوبی شد. با توجه به محرمانه نگه داشتن هدف این مأموریت آمریکایی‌ها گمان می‌کردند این ناوگروه قرار است به ونزوئلا برود که به همین دلیل اقدام به تهدیدهای لفظی مختلفی علیه این شناورها می‌کردند، اما در ادامه با ورود ناوگروه به اقیانوس اطلس شمالی و حرکت به سمت اروپای غربی هدف اصلی سفر به صورت رسمی اعلام شد.

در سفر این ناوگروه با عبور از مجاورت سواحل کشورهای اروپایی که خود را صاحبان فناوری دریایی در بیش از ۳۰۰ سال اخیر می‌دانند، ناو سهند که ساخته دست متخصصان داخلی است، مورد واکاوی تحلیلگران قرار گرفت.

این ناوگروه با عبور از کانال مانش (بین فرانسه و انگلیس) و عبور از نزدیکی بلژیک، هلند، نروژ و سوئد وارد دریای بالتیک شد و با رسیدن به سنت‌پترزبورگ در رژه دریایی به مناسبت سالروز تأسیس نیروی دریایی روسیه حاضر شد.

این ناوگروه در مسیر بازگشت با ورود به تنگه راهبردی جبل‌الطارق وارد دریای مدیترانه شد و با عبور از غرب به شرق این دریا وارد کانال سوئز و دریای سرخ شده و با عبور از تنگه باب‌المندب در خلیج عدن پس از ۱۳۳ روز دریانوردی و عبور از مجاورت ۵۵ کشور به ایران اسلامی بازگشت.

اعزام ناوگروه ۷۵ و ۸۶ مورد تقدیر چندباره فرماندهی کل قوا در سخنان مختلف ایشان قرار گرفت و ایشان این مأموریت را باعث عزت کشور معرفی کردند.

ناوگروه ۸۶، ورود به اقیانوس آرام

۶ در مهر ماه ۱۴۰۱ ناوگروه دیگری از نیروی دریایی ارتش عازم مأموریتی خط‌شکنانه شد. این ناوگروه متشکل از ناو رزمی دنا ساخت ایران و ناوبندر مکران است.

پس از اولین مأموریت رسمی اقیانوس نوردی نیروی دریایی راهبردی ارتش در قالب ناوگروه ۷۵ این بار در ناوگروه ۸۶، دنا و مکران از نهم مهر ماه به مأموریت حرکت به دور کره زمین اعزام شده‌اند. این ناوگروه در حرکت خود به سمت جنوب شرق آسیا در نقاط مختلفی حاضر و پس از توقفی در هند با عبور از تنگه ملاکا در ۲۲ آبان ماه وارد اندونزی شد. این مسیری بود که قبلاً هم توسط ناوگروه‌های دیگر طی شده بود اما این بار قرار بود مرز جدیدی برای دریانوردان کشورمان و باز هم با حضور یک ناو رزمی ساخت ایران شکسته شود.

ناوگروه ۸۶ در ادامه عبور خود به سمت شرق با عبور از جنوب اندونزی و گینه نو و شمال استرالیا وارد اقیانوس آرام شد. این برای اولین بار است که شناورهای نظامی ایران که یکی از آنها هم کاملاً ساخت داخل است، وارد یکی از خشن‌ترین، عمیق‌ترین و بزرگ‌ترین دریاهای جهان می‌شد.

در ادامه ناوگان ارتش جمهوری اسلامی ایران با عبور از جنوب امریکای جنوبی از مجاورت شیلی و جزایر اشغالی فالکلند به سمت برزیل ادامه مسیر دادند. ناوگروه ۸۶ حوالی هشتم اسفند و پس از یک کارشکنی امریکایی‌ها، وارد بندر ریودوژانیرو شد. از بدو انتشار خبر تصمیم به پهلوگیری ناوگروه ایرانی در برزیل، سفیر امریکا در این کشور شروع به ابراز سخنان مخالف این امر و تحت فشار قرار دادن مقامات برزیلی کرد، در نهایت چون رسیدن این ناوگروه همزمان شد با سفر لولا دا سیلوا رئیس جمهور برزیل به امریکا پهلوگیری ناوگروه ایرانی تنها با چند روز تأخیر صورت گرفت.

در ادامه سفر ناوگان ارتش جمهوری اسلامی ایران به سمت جنوب قاره آفریقا حرکت کرد و تحویل سال نوی شمسی را در اقیانوس اطلس جنوبی به انجام رساند. کیپ تاون بندری بود که ناوگروه ۸۶ در ۱۱ فروردین ۱۴۰۲ وارد آن شد تا در کشور آفریقای جنوبی هم توقفی داشته باشد. تا همین جا ناوگروه ۸۶ به طور قطعی رکورد ناوگروه ۷۵ را شکست، زیرا مسافت دریانوردی را به بالای ۵۰ هزار کیلومتر ارتقا داد.

شناورهای ناوگروه ۸۶، دنا

۷ ناو رزمی دنا چهارمین محصول پروژه موج و شبیه ناو جماران است که حدود هزار و ۵۰۰ تن وزن جابه‌جایی نهایی، ۹۵ متر طول، ۱۱ متر عرض و ۲۰ متر ارتفاع کلی دارد و به سرعت بیشینه نزدیک ۳۰ گره و دماوند تغییر کرده و آخرین دستاوردهای حوزه الکترونیک و مخابرات و رادار کنترل آتش و سونار در آن به کار گرفته شده است.

جمعیه دنده (گیربکس) ترکیبی جدید ایرانی روی این شناور مورد استفاده قرار گرفته است و سرعت دریانوردی بالاتر نسبت به جماران از ویژگی‌های ناو دنا است.

در سامانه راش این ناو از چهار دستگاه موتور دیزل پرقدرت و بهینه‌شده بومی و دو مجموعه انتقال قدرت ترکیبی استفاده شده که از نقاط قوت این شناور هنگام دریانوردی مجدد نیروی دریایی ارتش در سفر به دریاهایی که تاکنون برای دریانوردان نظامی ایران تجربه نشده بود، علاوه بر کسب خود تجربه، یک دستاورد ابدی هم داشت و آن هم اینکه با اتکا بر امکانات داخلی هیچ سدی برای فرزندان انقلابی ایران اسلامی وجود ندارد.

در آینده و در صورت تأمین بودجه کافی و ساخت ناوبندرهای بعدی و ناو آموزشی رزمی خلیج‌فارس و سایر شناورهای مورد نیاز نیروی دریایی ارتش، کار حضور واحدهای دریایی ایران در مناطق و آبراه‌های حساس دنیا با تجهیزات کافی خصوصاً سامانه‌های پدافند هوایی دریاپایه به صورت دائمی درخواهد آمد و عملاً امکان راهزنی خصوصاً توسط دولت‌های فرون وسطایی غربی به حداقل خواهد رسید.

طی ماه‌های گذشته هم نداجا دو تا سه ناوگروه را همزمان علاوه بر ناوگروه ۸۶ به دریا فرستاده بود که اعلان عملی استفاده از ظرفیت‌های موجود برای اجرای تدابیر فرماندهی معظم کل قوا در خصوص نیروی دریایی راهبردی است که معروف‌ترین جمله این سلسله از سخنان ایشان اینگونه است: «نیروی دریایی امروز در بسیاری از نقاط عالم و در کشورما یک نیروی راهبردی است، به چشم یک نیروی راهبردی به نیروی دریایی باید نگریسته شود.»

تصویر ماهواره‌ای از پهلوگیری ناوبندر مکران و ناو رزمی دنا در بندر کیپ‌تاون کشور آفریقای جنوبی

ناو الوند در عبور از کانال سوئز در قالب ناوگروه ۱۲

ناو رزمی دنا پهلوگرفته در امریکای جنوبی حیاط خلوت ایالات‌متحده امریکا

ناو لجستیکی خارگ در عبور از کانال سوئز

«مکران» بندری برای همه جا

۸ هر شناور رزمی با طراحی‌های فعلی نیازمند پشتیبانی‌های پایه شامل سوخت، آذوقه، مهمات و خدمات پزشکی است. در زمینه سوخت و آذوقه و مهمات کشتی‌های پشتیبانی و لجستیکی در کنار گروه شناورهای رزمی اعزام می‌شوند که حامل مقادیر زیادی از موارد فوق بوده و در نتیجه امکان تداوم عملیات را برای گروه فراهم می‌کنند. این شناورها معمولاً امکان ارائه طیفی از خدمات فنی تعمیراتی و خدمات پزشکی و دندان‌پزشکی و حتی جراحی را نیز به نیروهای هر گروه رزمی دارند.

نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران که بیش از یک دهه حضور مستمر در آب‌های آزاد حصوراً در منطقه راهبردی باب‌المندب و خلیج عدن را در کارنامه خود دارد، برای توسعه توان پشتیبانی راهبردی خود از شناورها در آب‌های آزاد و مأموریت‌های طولانی‌مدت اقدام به در اختیار گرفتن کشتی نفتکش و تغییر آن برای رسیدن به یک پایگاه متحرک دریایی یا به اصطلاح بومی، اونبندری با نام مکران کرده است.

این شناور در واقع همانند یک بندر کوچک به شناورهای رزمی در آب‌های آزاد خدمات می‌دهد و کاری که سایر کشورها با اتصال نفوذ سیاسی و دریافت خدمات بندری از کشورهای مختلف در جهان صورت می‌دهند، به صورت مستقل برای نیروی دریایی ارتش در هر نقطه از اقیانوس‌های جهان ارائه می‌دهد. در نتیجه مدت‌زمان فعالیت ناوگروه‌های ارتش برای حفاظت از خطوط کشتیرانی کشور خصوصاً در برابر دزدان دریایی که نهایتاً حدود دو ماه بوده، می‌تواند تا حد توان و تحمل خدمه ارتقا یابد و به صورت کلی چند برابر شود. سفر ناوگروه ۸۶ که تا امروز حدود ۷/۵ ماه به طول انجامیده مؤید ارزشمندی ناوبندر مکران برای نیروی دریایی ارتش است.

توانایی حمل ۵۰ هزار تن سوخت و ۲۰ هزار تن آب موجب می‌شود تا مکران بتواند در مدت ۹۳ روز، یک دور به دور کره زمین حرکت کرده و تا ۱۰ بار این قابلیت را بدون مراجعه به ساحل داشته باشد.

طول حدود ۲۳۱ متر و عرض ۴۲ متر و تناژ جابه‌جایی نهایی ۱۲۱ هزار تن، سرعت نهایی ۱۴/۴ مایل دریایی معادل ۲۶/۷ کیلومتر بر ساعت و قابلیت حمل پنج تا هفت فروند از انواع بالگردهای حتی سنگین خصوصاً سه نوع بالگرد یگان هوادریای ارتش شامل SH-3D، AB-212 سی کینگ و RH-53D سی‌استالیون از قابلیت‌های ناوبندر مکران است که ناو رزمی دنا را در این مأموریت پشتیبانی و همراهی کرد.

ارزش‌های راهبردی ناوگروه ۸۶

۹ سفر ناوگروه شماره ۸۶ به ناوگروه ۳۶۰ به معنی ناوگروهی که قرار است ۳۶۰ درجه دور زمین را طی کند هم معروف بود.

اولین ارزش راهبردی این سفر را می‌توان در پاکاشتن واحدهای نظامی کشور به تمام دریاهای آزاد دنیا بیان کرد. در واقع این امر گویای این است که در هر دریای عالم که نیاز به حفاظت از منافع ملی کشورمان وجود داشته باشد، نیروی دریایی ارتش آمادگی اعزام واحدهای شناور خود را برای مأموریت‌های طولانی دارد.

در سال‌های اخیر با تهدیدات متعددی علیه شناورهای نفتکش ایرانی در دریاهای دور از کشورمان هم همراه بوده و در هفته‌های اخیر هم آتش‌سوزی بسیار مشکوک یک کشتی نفتکش حامل نفت ایران صورت گرفت، لزوم حضور مستمر واحدهای نظامی ایران در اقیانوس‌ها را روشن می‌سازد.

سفر ناوگروه ۸۶ گام آغازین و واجب برای شکل‌دهی مأموریت‌های منظم حضور در اقیانوس اطلس و آرام برای حفظ منافع کشورمان است که در سال‌های بعد با تکمیل تجهیزات شناوری نداجا حصوراً در بحث پدافند هوایی باید دنبال شود.

از دیگر ارزش‌های مهم سفر ناوگروه ۸۶ تداوم و نیز گسترش دیپلماسی دریایی جمهوری اسلامی ایران است. با شروع مأموریت‌های آب‌های آزاد توسط نداجا، اجرای این تدبیر بر عهده این نیرو قرار گرفت که با حضور در بنادر مختلف کشورها و دیدارها و نشست‌های مشترک باب دیپلماسی مسیریابی در دریا که یک مسئله کهن چندین هزار ساله است، امروزه هم پیش رفته است، به گونه‌ای که نقش محوری ایران در اجلاس‌های آیونز (کشورهای اطراف اقیانوس هند) از جمله این موارد است.

با رفتن ناوگروهی از ایران به امریکای جنوبی این برای اولین بار بود که سفر رسمی واحدهای نظامی کشورمان به این قاره هم صورت گرفت و عملاً مرز دیپلماسی دریایی کشور یک گام بزرگ به پیش رفت. کسب اطلاعات واقعی از محیط‌های دریایی توسط متخصصان نظامی هم از دیگر نکات ارزنده این سفر است.

هر چند شناورهای تجاری قبلاً در این مسیرها حرکت کرده‌اند اما از مودن تجهیزات نظامی خصوصاً تجهیزات حساس الکترونیکی و مخابراتی در محیط خشن اقیانوسی با امواج بیش از ۱۰ متری و حرکت‌های نوسانی کشتی گام عملی مهمی برای به اثبات رساندن قابلیت و توانمندی تجهیزات ساخت داخل به ناظران بوده است. ناو رزمی حاضر در این ناوگروه یعنی دنا، درصد بسیار بیشتری از ناو جماران ساخت داخل بوده و نوآوری‌های متعددی در آن لحاظ شده که پیش‌تر به آن اشاره شد. آزمون عملی و بسیار سختگیرانه حضور در اقیانوس‌های بزرگ و بررسی تحمل سازه و بدنه و پروانه‌ها و سامانه راش و سایر بخش‌های این شناور دستاورد علمی و فنی بسیار مهمی برای متخصصان حوزه مهندسی کشتی‌سازی در وزارت دفاع و کارخانجات نداجاست که قطعاً مطالعات تکمیلی و بهبودهای احتمالی بر اساس نتایج این سفر راه را برای جمهوری اسلامی ایران است. با شروع مأموریت‌های آب‌های آزاد توسط نداجا، اجرای این تدبیر بر عهده این نیرو قرار گرفت که با حضور در بنادر مختلف کشورها و دیدارها و نشست‌های مشترک باب دیپلماسی را از عرصه دریا هم برای کشورمان باز کند که تا امروز به خوبی این امر به پیش رفته است، به گونه‌ای که نقش محوری ایران در اجلاس‌های آیونز (کشورهای اطراف اقیانوس هند) از جمله این موارد است.

اینکه متخصصان داخلی موفق به ساخت نرم‌افزاری با قابلیت اطمینان کافی و عاری از اشکال عملکردی شده و آن را در اختیار واحدهای عملیاتی قرار دادند تا در مهم‌ترین مأموریت تاریخ نظامی دریایی کشور مورد استفاده قرار گیرد، از ارزش علمی و فنی بسیار بالایی برخوردار است.

خط‌شکنی مجدد نیروی دریایی ارتش در سفر به دریاهایی که تاکنون برای دریانوردان نظامی ایران تجربه نشده بود، علاوه بر کسب خود تجربه، یک دستاورد ابدی هم داشت و آن هم اینکه با اتکا بر امکانات داخلی هیچ سدی برای فرزندان انقلابی ایران اسلامی وجود ندارد.

در آینده و در صورت تأمین بودجه کافی و ساخت ناوبندرهای بعدی و ناو آموزشی رزمی خلیج‌فارس و سایر شناورهای مورد نیاز نیروی دریایی ارتش، کار حضور واحدهای دریایی ایران در مناطق و آبراه‌های حساس دنیا با تجهیزات کافی خصوصاً سامانه‌های پدافند هوایی دریاپایه به صورت دائمی درخواهد آمد و عملاً امکان راهزنی خصوصاً توسط دولت‌های فرون وسطایی غربی به حداقل خواهد رسید.

طی ماه‌های گذشته هم نداجا دو تا سه ناوگروه را همزمان علاوه بر ناوگروه ۸۶ به دریا فرستاده بود که اعلان عملی استفاده از ظرفیت‌های موجود برای اجرای تدابیر فرماندهی معظم کل قوا در خصوص نیروی دریایی راهبردی است که معروف‌ترین جمله این سلسله از سخنان ایشان اینگونه است: «نیروی دریایی امروز در بسیاری از نقاط عالم و در کشورما یک نیروی راهبردی است، به چشم یک نیروی راهبردی به نیروی دریایی باید نگریسته شود.»

ناو بومی سهند در حال سوختگیری از ناوبندر مکران در قالب ناوگروه ۷۵

ناو رزمی دنا و بومی دنا در حال ورود به بندر ریودوژانیروی برزیل

ناوبندر مکران در سواحل برزیل